

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.09.0.SGB.0.11-610/ 4839
Konu : Kocaeli Milletvekili
Mehmet Hilal KAPLAN'ın
Yazılı Soru Önergesi

....../.../2012

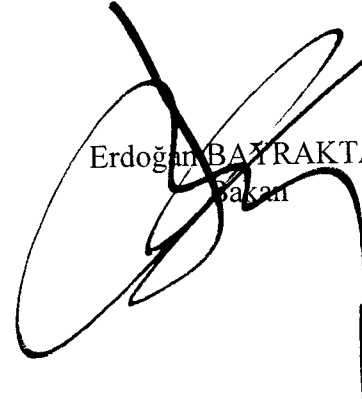
21 Kasım 2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) 01.10.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10-7/8277-129744 sayılı yazınız.
b) Başbakanlığın 05.10.2012 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-1828/3999 sayılı yazısı

Kocaeli Milletvekili Mehmet Hilal KAPLAN'ın Sayın Başbakanımıza yöneltmiş olduğu, Sayın Başbakanımızın da Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri TBMM 7/9277 Esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Başbakan

EK :

-Cevap Yazısı (4 Sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

TBMM Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET HİLAL KAPLAN'IN
TBMM 7/9277 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR :

Ergene havzasında bulunan sanayi ve yerleşim alanlarındaki atık su arıtma tesislerinin bulunmaması sebebiyle, sanayi atıkları ve evsel atıklar doğrudan Ergene'ye ve kollarına deşarj edilmektedir. Yine, Trakya bölgesinde yer alan geniş tarım arazilerindeki bilinçsiz gübreleme ve ziraî ilaçlama faaliyetleri, nehirdaki önemli kirlenme nedenleri arasında yer almaktadır. Yani, Ergene Nehri, yoğun endüstriyel ve tarımsal faaliyetlerden ve sanayi paralelinde gelen nüfus artışının sonucu, kanalizasyon sistemlerinin olmamasından dolayı ciddi bir şekilde kirlenmektedir. Düzensiz sanayileşme ve plansız altyapı, Ergene Nehrinin kirlilik seviyesini en yüksek değerlere çıkarmıştır. Ergene Nehri, nehir olma özelliğinden her gün biraz daha uzaklaşarak, kolektör durumuna gelmiştir. Bu atıklara kansan tarımdan dönen kimyasal gübreli sularla, tarıma hayat verecek nehir olma özelliğini de yitirmektedir. Bölgede kirliliğin oluşturduğu bir sonuç olarak, 2000 yılında, çeltikte, dönümündeki verim 800 kilogram iken, 2002 yılında 100 kilograma gerilemiştir; yine, 2000 yılında, ay çiçeğinde dönümündeki verim 300 kilogram iken, 2002 yılında 100 kilograma gerilemiştir. Bu bölgedeki ürün kaybının değeri yaklaşık 70 milyon liradır.

1-Bölgenin 2000 ile 2002 yılları arasındaki verilerine göre ürün kaybının bedeli 70 milyon olduğuna göre, 2002 - 2011 yılları arasındaki ürün kaybının değeri nedir?

2-Ergene havzası gibi verimli tarım arazilerinin bulunduğu yerlere sanayi tesisleri kurmadaki amacımız nedir?

3-Ergenedeki sanayi tesislerine bakanlık tarafından izin verildiği halde arıtma tesisleri neden önemsenmemiştir?

4-2002 yılında meclis araştırma komisyonu tarafından ergene nehri ve ergene havzasındaki tespit edilen kirlilik ve alınması gereken tedbirlerle ilgili neden şimdiye kadar bir şey yapılmadı?

5-Ergene havzasındaki çevre kirliliğinin sıfırlanmasının maliyeti nedir?

6-Ergenede yaşanan hava, su, toprak kirliliğinden kaynaklı çiftçi ve sanayiciye süspansiyon uygulamayı düşünüyor musunuz?

CEVAPLAR:

1-Bu soruya ilişkin Edirne İli Gıda Tarım ve Hayvanlık Müdürlüğünden alınan cevabi yazıda; 2000 yılı TÜİK verilerine göre Edirne İl geneli çeltik verim ortalaması dekara 612 kg, Ergene Havzasında yer alan Meriç İlçesinin çeltik ortalama verimi dekara 571 kg, Uzunköprü İlçesinin 666 kg dır. Aynı yıla ait il geneli ayçiçeği verim ortalaması 157 kg, Meriç İlçesi 157 kg, Uzunköprü İlçesinin verimi ise 182 kg dır.

2002 yılı TÜİK verilerine göre il geneli çeltik verim ortalaması dekara 565 kg, Ergene Havzasında yer alan Meriç İlçesinin dekara ortalama verimi 635 kg, Uzunköprü İlçesinin ise 488 kg dır. Aynı yıla ait il geneli ayçiçeği dekara verimi 141 kg, Meriç İlçesinin 160 kg, Uzunköprü İlçesinin ise 165 kg dır.

2011 yılı TÜİK verilerine göre il geneli çeltik ortalama verimi dekara 962 kg, Ergene Havzasında yer alan Meriç İlçesinin 968 kg, Uzunköprü İlçesinin ise 914 kg dır. Yine aynı yıla ait il geneli ayçiçeği verim ortalaması 215 kg, Meriç İlçesi 198 kg, Uzunköprü İlçesi verimi ise 248 kg dır.

2000-2011 yılları arası ayçiçeği ve çeltik bitkilerinin ortalama verimleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

İL	ÜRÜN	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
EDİRNE GENEL	Çeltik	612	561	565	549	759	789	770	762	839	872	973	962
	Ayçiçeği	157	122	141	184	171	179	202	164	167	181	289	215
MERİÇ	Çeltik	571	632	635	589	619	617	633	851	874	905	970	968
	Ayçiçeği	157	130	160	190	145	127	211	170	186	255	330	198
UZUNKÖPRÜ	Çeltik	666	389	488	544	571	853	814	766	828	858	916	914
	Ayçiçeği	182	132	165	195	188	194	220	127	149	150	350	248

Bu veriler incelendiğinde 2002 ile 2011 yılları arasında çeltik ve ayçiçeği ürünlerinde verim düşüklüğü meydana gelmemiştir. Bu nedenle çevre kirliliğine dayalı tarımsal ürün kaybı olmamıştır.

2- ÇED Yönetmeliği çerçevesinde yapılan inceleme-değerlendirme işlemleri aşamasında tesislerin kurulması planlanan arazi/alanlarla ilişkin ilgili kurum/kurumlardan (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü) yapılacak faaliyetin belirtilen alanda kurulup kurulamayacağına ilişkin kurum görüşleri istenmektedir. Kurum görüşleri doğrultusunda olumsuz bir kurum görüşü alınmışsa, belirtilen faaliyete izin verilmeyerek başvuru reddedilmektedir. Bununla birlikte 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı, 1/25.000 ölçekli Edirne İl Çevre Düzeni Planı ve ilgili planlara istinaden hazırlanmış olan plan notlarına riayet edilmekte, planlarda belirtilen hususlara istinaden ilgili sanayi tesislerine izin verilmektedir. Bu kapsamda konu ile ilgili görüş/izin/uygunluk veren Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü ile koordineli çalışılmaktadır.

24.08.2009 tarihinde Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı onaylanıp yürürlüğe girmiştir. Plan notları ile 18 sanayi türünün kurulması yasaklanmıştır. Ayrıca 01.07.2010 tarihinde plan notlarında su kullanımına yönelik kısıtlamalar getiren değişiklikler yapılmıştır. Yeni kurulacak sanayi tesisleri için su kullanım izni istenmektedir.

3-Edirne İli içerisinde Ergene Nehrine doğrudan veya dolaylı yoldan deşarj yapan 14 adet sanayi tesisi bulunmaktadır. Söz konusu sanayi tesislerinin, atıksularını tesis bünyelerinde atıksu arıtma tesisi kurup işletmeksizin alıcı ortama (Ergene Nehri ve kolları) vermeleri Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği doğrultusunda yasaklanmıştır. Ergene Nehrine doğrudan veya dolaylı olarak deşarj yapan bütün işletmelerin atıksu arıtma tesisleri mevcuttur. Söz konusu arıtma ünitelerinin verimli çalıştırılıp çalıştırılmadığına ilişkin denetimler İl Müdürlüğümüzce düzenli periyotlarda

yapılmaktadır. Belirtilen çalışmalar; Orman ve Su İşleri Bakanlığı başkanlığında, Bakanlığımız ve ilgili diğer kurum/kuruluşların katılımıyla hazırlanan ve uygulamaya konulan Ergene Eylem Planı kapsamında titizlikle takip edilmektedir. Aynı şekilde Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda bahsi geçen bütün tesisler çevre izni başvurusunda bulunmuş olup, işlemler halen devam etmekte, yine bu çalışmalar çerçevesinde tesislerden atıksu numunesi alınarak işlemler titizlikle takip edilmektedir.

2011 yılında yapılan denetimlerde 37 işletmeye su kirliliğine sebebiyet verdiği için toplam 2.903.692,00 TL, 2012 yılı Ekim ayına kadar yapılan denetimlerde ise 84 işletmeye su kirliliğine sebebiyet vermekten toplam 5.536.607,00 TL idari para cezası uygulanmıştır.

4- Ergene Nehri Havzasında kirliliğin kaynağında önlenmesini ve mevcut kirliliğin ortadan kaldırılmasını amaçlayan Ergene Havzası Koruma Eylem Planı 6 Mayıs 2011 tarihinde yapılan bir toplantıyla açıklanmış olup; Eylem Planı kapsamında gerçekleştirilecek tüm eylemler kurumların görev ve yetkisi çerçevesinde belirlenmiştir. Eylem planının koordinasyonu Orman Su İşleri Bakanlığı, Atıksu Arıtma Tesislerinin yapımı da DSİ Genel Müdürlüğü tarafından koordine edilmektedir. Atıksu Eylem Planında yer alan ve yüzeysel su kaynaklarındaki kirliliği ortadan kaldırmayı amaçlayan çalışmalar ve bu konuda geline son durum şu şekildedir;

-Tekstil sektörü için temiz üretim tebliği hazırlanmıştır. Tebliğ 14 Aralık 2011 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tebliğ sayesinde su tasarrufu, enerji verimliliği ve hammadde geri kazanımı sağlanarak kirlilik, kaynağında azaltılacaktır.

-Ergene Havzasında faaliyet gösteren sanayi tesisleri için Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde yer alan deşarj parametrelerinin kısıtlanmasına yönelik genelge 01.11.2011 tarihinde yayımlanmıştır. Buna göre, havzada faaliyet gösteren sektörler için Kimyasal Oksijen İhtiyacı (KOİ) parametresinde değişik oranlarda (%30-50) kısıtlamaya gidilmiştir. Havzadaki sanayi tesislerine 06.05.2014 tarihine kadar atıksu arıtma tesislerinde gerekli düzenlemeleri yapmaları için süre verilmiştir.

-24.04.2011 tarihinde Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğindeki deşarj standartları arasına renk parametresi eklenmiştir. İşletmelere renk parametresine uyum için 1 yıl süre verilmiş olup; uygulama 24.04.2012 tarihinde başlamıştır.

-Bakanlığımızca altyapı tesisi kurulması için mahalli idarelere %40'a kadar maddi destek verilmekte olup; son 3 yıl içerisinde çevresel altyapı hizmetlerine 8 milyon TL maddi yardım sağlanmıştır.

-Ayrıca Bakanlığımızca çıkarılan Atıksu Arıtma Tesislerinin Teşvik Edilmesine İlişkin Yönetmelik kapsamında atıksu arıtma tesisi kuran ve işletenlere kullandıkları elektrik enerjisinin %50'si geri ödenmekte olup; Bu kapsamda Bakanlığımızca Atıksu Arıtma Tesislerine; Tekirdağ İlinde ₺1.383.000, Kırklareli İlinde ₺27.848, ve Edirne İlinde ₺10.248 geri ödeme yapılmıştır. Söz konusu illere 2012 yılı içinde toplam ₺2.800.000 ödeme yapılacaktır.

-24.08.2009 tarihinde Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı Bakanlığımızca onaylanıp yürürlüğe girmiştir. Bu plan kapsamında havzada kirleticiliği yüksek sanayilere izin verilmemesine dair bazı sınırlamalar ile su kullanımına yönelik kısıtlamalar yer almaktadır.

-Ergene Havzası Koruma Eylem Planı Kapsamında; 2011 yılında Ergene Nehri'nin 34 km'lik kısmı, Hayrabolu Deresi'nin 17 km'lik kısmının ıslahı bitirilmiştir. 28 adet dere ıslahı işinden 5

adeti tamamlanmış, 6 adeti etüt safhasında, 1 adeti ihale safhasında, 9 adeti proje safhasında, 7 adeti inşaat safhasındadır.

5- Ergene Havzası Koruma Eylem Planı aşağıda yer alan eylemleri içermektedir:

1. Çevre dostu üretime geçilmesi
2. Islah Organize Sanayi Bölgelerinin kurulması ve sanayi atıksularının ortak arıtımının sağlanması,
3. Belediyelerin atıksu arıtma tesislerinin kurulması,
4. Dere yataklarının temizlenmesi ve ıslah edilmesi,
5. Çevre koruma yatırımları için destek sağlanması,
6. Atıksu arıtımında %50'ye kadar elektrik teşviği verilmesi,
7. Kirleticiliği yüksek sanayilere izin verilmemesi,
8. Ergene Havzasında ağaçlandırma yapılması ve erozyonla mücadele edilmesi,
9. Çevre Düzeni Planlarının onaylanması ve uygulamaya geçilmesi,
10. Katı ve Tehlikeli Atık İşleme Geri Kazanım ve Bertaraf Tesislerinin kurulması,
11. Tarımsal kaynaklı kirliliğin kontrolü,
12. Ergene Nehrinin gerçek zamanlı sürekli izlenmesi,
13. Denetimlerin sıkılaştırılması,
14. Deşarj standartlarının yeniden düzenlenmesi,
15. Deşarjlarda renk standardının getirilmesi,
16. Taşkın Erken Uyarı Sisteminin kurulması,
17. Yeraltı sularının kullanımının kontrol altına alınması

Yukarıda sayılan eylemler, başlangıç-bitiş tarihleri, sorumlu kurum-kuruluşlar ve bu kapsamda yapılacak işleri içeren iş paketleri şeklinde düzenlenmiş olup, bu eylemlerin aşama aşama sonuçlandırılmasıyla havzadaki su kalitesinde iyileşme sağlanacaktır. Her bir iş paketi için ayrıca maliyet belirlenmemiştir.

6-Tarımsal Kaynaklı Kirlilik Kontrolü kapsamında havzada kirliliğin önlenmesi ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri tarafından topraktaki nitrat kirliliği konusunda çalışmalar yapılmaktadır. Çiftçi eğitimleri, organik tarımın desteklenmesi, sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması, kimyasal gübre kullanımının azaltımı konularında çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca; havzadaki hayvancılık işletmelerinden kaynaklanan atıkların bertarafına ilişkin alt yapı tesislerinin kurulmasına devam edilmektedir.

